

Gemeenteraad Hillegom
Postbus 32
2180 AE Hillegom

Datum 2 december 2019

Onderwerp Beleidsscan VN-verdrag Handicap

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 14 juli 2016 trad in Nederland het *VN-verdrag Handicap* in werking. Het verdrag wil de mensenrechten van mensen met een beperking bevorderen, beschermen en waarborgen. In het verdrag staat wat de overheid moet doen om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert. Gemeenten zijn sinds 2016 bij wet verplicht om aan te geven hoe zij uitvoering geven aan het VN-verdrag Handicap.

In samenwerking met het College voor de Rechten van de Mens heeft de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) in kaart gebracht of de gemeentelijke beleidsplannen voldoen aan deze verplichting. Aan dit onderzoek hebben 40 rekenkamers en rekenkamercommissies deelgenomen, waaronder de rekenkamercommissie Hillegom en Lisse. De onderzoekers bekeken in hoeverre deze gemeenten in hun beleidsplannen voor het sociaal domein expliciet aandacht besteden aan inwoners met een beperking. Ook bekeken ze of gemeenten een apart plan hebben om de samenleving inclusiever te maken voor mensen met een beperking. Op basis van een gemeenschappelijk analysekader van de NVRK en het College voor de Rechten van de Mens is het inclusiebeleid van 47 gemeenten beoordeeld. Deze beoordeling heeft alleen betrekking op het beleid in opzet (*documenten*) en niet op de uitvoering of de resultaten in de praktijk. Inclusiebeleid is beleid dat er voor zorgt dat mensen met een beperking op voet van gelijkheid met anderen kunnen meedoen aan de samenleving, bij voorkeur door het toegankelijk maken van reguliere oplossingen en voorzieningen voor iedereen. Daarnaast heeft de NVRK de beleidskaders van de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet laten analyseren. Uit de analyse van de 47 gemeenten blijkt dat er vooral in het WMO-beleid veel aandacht is voor gehandicapten.

Uit de analyse van de NVRK blijkt dat de gemeente Hillegom in vergelijking met de andere deelnemende gemeenten zich nog in de verkennende fase bevindt voor wat betreft het ontwikkelen van een inclusiebeleid. Dit betekent dat de gemeente Hillegom (nog) geen expliciet inclusiebeleid heeft geformuleerd. Uit het rapport *Beleidsscan VN-verdrag Handicap* dat de NVRK op 30 oktober 2019 heeft gepubliceerd en dat wij u hierbij als bijlage toesturen blijkt dat dit geldt voor driekwart van de onderzochte gemeenten.

De onderzoekers van de NVRR komen voor Hillegom op basis van de opgevraagde en aangeleverde documenten tot de volgende bevindingen:

‘Voor de onderdelen van het sociaal domein heeft de gemeente Hillegom afzonderlijke notities aangeleverd. In alle drie de beleidsterreinen wordt de doelgroep ‘mensen met een beperking’ genoemd. In het projectvoorstel voor beschut werken wordt ook het woord ‘inclusie’ genoemd. Hillegom interpreteert inclusie als ‘het zo veel mogelijk mee doen’ en vertalen van inclusie naar beleid om mensen met een (arbeids)beperking zo veel mogelijk toe te leiden naar passend werk of dagbesteding. Daarbij wordt expliciet geen extra aandacht geschonken aan mensen met een handicap, ondanks een verzoek daartoe door de gemeenteraad. Ook in het WMO-beleid en jeugdbeleid bestaat inclusie vooral uit meedoen en toegang tot voorzieningen. Van bewustwording, fysieke en digitale toegankelijkheid, ontmoeting en scholing van medewerkers of iets dergelijks is geen sprake. Of de doelgroep bij de totstandkoming van beleid betrokken is (geweest) wordt in de onderzochte documenten niet duidelijk omschreven’.

De rekenkamercommissie heeft bij de NVRR nagevraagd waarop de conclusie *‘Daarbij wordt expliciet geen extra aandacht geschonken aan mensen met een handicap, ondanks een verzoek daartoe van de gemeenteraad’* is gebaseerd. De onderzoekers gaven aan dit te hebben geconcludeerd op basis van een passage in één van de aangeleverde documenten, waarin staat: *‘Door de gemeenteraden is ook gevraagd naar andersoortige doelgroepen zoals die met een (lichamelijke) handicap of met psychiatrische aandoeningen. Het is echter niet mogelijk dit soort selecties toe te passen. Bovendien kan privacy wetgeving hier belemmerend werken’.*

De rekenkamercommissie heeft de constatering van de NVRR ter verificatie en duiding voorgelegd aan de ambtelijke organisatie.

Dat Hillegom geen lokale inclusieagenda heeft wordt van de kant van de gemeente bevestigd. Er zijn geen specifieke beleidsstukken voor alleen de doelgroep mensen met een handicap. De conclusie, dat de gemeente Hillegom expliciet geen aandacht schenkt aan mensen met een handicap bij haar beleid over passend werk of dagbesteding voor mensen met een arbeidsbeperking ondanks dat de raad daarom heeft verzocht, wordt niet onderschreven. Als deze conclusie wordt opgevat als *‘mensen met een handicap worden buiten gesloten, ondanks dat de raden daar specifiek om hebben gevraagd’* dan is deze feitelijk onjuist. Deze groep wordt namelijk niet buitengesloten. De groep is alleen niet als specifieke doelgroep benoemd. Het project Meedoen! bestaat uit vijf onderdelen en includeert vier verschillende (brede) doelgroepen. Mensen met een handicap maken juist deel uit van deze doelgroepen. Deze mensen zijn echter niet geregistreerd als mensen met een handicap, omdat daar geen wettelijke basis voor is. Tevens zou dit niet in lijn zijn met de bestaande privacywetgeving. De NVRR concludeert verder dat is afgeweken van een verzoek van de raad. Na onderzoek in verslagen van (besloten) bijeenkomsten kan door de gemeente niet achterhaald worden of en door welke raad (Hillegom, Lisse of Teylingen) een duidelijke vraag hieromtrent is gesteld. De constatering van de NVRR dat is afgeweken van een verzoek van de raad wordt niet ondersteund.

De conclusie 'van bewustwording, fysieke en digitale toegankelijkheid, ontmoeting en scholing van medewerkers of iets dergelijks is geen sprake' wordt door de gemeente genuanceerd. Het gebeurt voor een deel wel, al wordt het niet genoemd in de bestudeerde stukken. Zo is er bijvoorbeeld Grenzeloos Actief, de toegankelijkheidsverklaring op de gemeentelijke website, het SROI-beleid en het duurzaamheidsbeleid dat ook sociale duurzaamheid inhoudt. Van de kant van de gemeente wordt er verder op gewezen dat het coalitieprogramma de ambitie voor een inclusieve samenleving benoemt.

De NVRR stelt dat het niet duidelijk is of doelgroepen zijn betrokken bij het opstellen van beleid. Van de kant van de gemeente wordt aangegeven dat dit wellicht niet expliciet is beschreven, maar er is wel degelijk sprake van participatie. Zo is bijvoorbeeld de Transformatie-agenda met het maatschappelijk middenveld en ook de WMO-adviesraad (waarin verschillende doelgroepen zijn vertegenwoordigd) opgesteld. Aangetekend wordt dat mensen uit kleine doelgroepen vaak lastig te bereiken zijn.

De rekenkamercommissie wil door middel van deze rekenkamerbrief de gemeenteraad informeren over de uitkomsten van het onderzoek van de NVRR. Het is aan het college en de raad om te beoordelen of en hoe zij het beleid van de gemeente Hillegom verder willen ontwikkelen.

Met vriendelijke groet,

drs. P.A.M. van der Velde
voorzitter rekenkamercommissie Hillegom en Lisse

Bijlage 1. Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (2019).
Beleidsplan VN-verdrag Handicap. NVRR DOEMEE onderzoek 2019; een onderzoek naar
inclusiebeleid in 47 gemeenten (zie aparte PDF).